

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban évenként:
 Egyszerű évre — 10 kor.
 Segyédévre — 4 c.
 Helyben kábelkor:
 Egyszerű évre — 20 kor.
 Segyédévre — 5 c.
 Vidékre postán szállítva:
 Egyszerű évre — 24 kor.
 Segyédévre — 6 c.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 évi utáni napok kivételével

Eszközlet és kiadónál:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kérésre visszajár
 vagy megírására nem vállalkozik.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadónálban intenzív.

Magyar nyelv és írástudás.

NAGYVÁRAD decz. 21.

A legújabb eredmény.

(—a.) Az obstrukciónak megint van eredménye. Vivmánynak nem mondható, nemzeti vivmánynak éppen nem, legfeljebb nemzeti hibának. Eredménynek is csak annyiban mondható, amennyiben az obstrukcióból ered, de aligha volt szándékukban azt előidézni azoknak, akiknek munkája ezt létre hozta.

A függetlenségi pártnak két árnyalata a hosszú küzdelem alatt nagyon összezokott, megbarátkozott egymással — már-már arról álmodoztak, hogy ismét egysül egymással a két frakció. És Kossuth váratlan leszerelése s a nyomában támadt utó-obstrukció azt eredményezte, hogy két hét óta farkasszemet néz egymással a «testvér-függetlenségi párt», most pedig már a parlament nyílt ülésén feleselnek egymásnak s kölcsönös leleplezésekkel állanak elő.

Kossuth érzékenykedik, hogy őt támadja a Magyarország, mely napról-napra elkeseredett leveleket közöl a vidék függetlenségi választói köréből s ezt nem tudja elvégezni a Magyarországgal vagy a függetlenségi választókkal, hanem a parlament elé kell hurcolni, hogy lejárassák a függetlenségi pártnak azt a kevés nimbuszátsi, amit még az obstrukcióból megmentett.

Polonyi pedig tetézi ezt a testvérháborút avval a hálátlan eljárással, hogy leleplezésekkel lép elő az ellen, akinek

ellentállására megtörött az erős kéz — Apponyi ellen.

A szabadelvű párt mindenre kész elemeinek már a tavaszon szemét szurt Apponyi hazafias magatartása. Bántotta őket, hogy Apponyi nem zárta el az országháza kapuit az ország népe elől, akik hazafias lelkesedéssel küldöttségekben vonultak a törvényhozás elé, élő kifejezést adni a nemzet kívánságainak.

Bántotta őket az is, hogy Széll Kálmánnal együtt csak a passiv resistenciának volt barátja s nem volt hajlandó erőszakoskodások, házszabály — vagy pláne alkotmányértékek által tápot adni az obstrukciónak.

Ezért törekedtek őt befektetni Bécsben s lehetetlenné tenni felfelé, ami — a nemzet pótolhatatlan kárára sikerült is.

Most aztán Polonyiék lefelé is discreditálni akarják őt úgy tüntetvén fel, mint aki eleintén biztatta a nemzeti küzdelmet, azután pedig cserben hagyta azt.

Van már elég szomorú eredménye az obstrukciónak, amely szerencsésen felfalta a minden párt előtt rokonszenves Széllt, lehetetlenné tette Bécsben Apponyit és visszahozta a bukottak, végleg eltemetettnek hitt politikai és közgazdasági rendszert.

Még csak az hiányzott, hogy elfordítsa a nemzet rokonszenvét attól, aki negyedszázadon át leglelkesebb védője volt a nemzet jogainak s irányítója nemzeti törekvéseinknek.

Nemes önérettel mondotta ma Apponyi, hogy ő soha sem tért le arról az utról, amely a nemzet jogainak teljes kivívásához vezet. Aki oly önzetlenül szolgálta a hazát, mint ő, az méltán, nyugodt lélekkel, felemelt fővel mondhatja azt, több joggal mint Deák Ferencz óta bármely más magyar államférfi. Attól nem fogja elfordítani a nemzet szeretetét a Polonyiak és Olayok semmiféle mocskolódása.

Ettől nem féltjük Apponyit.

De annál inkább tart tőle a függetlenségi pártnak mindkét árnyalata, hogy ez az obstrukció és ez a testvérháború aláassa a pártnak még megmaradt tekintélyét és discreditálja magát a függetlenségi eszmét és törekvést, melynek ugyanis hatalmas ellensége támadt a nép-nél a szocialista izgatásokban.

A póttartalék behívása és a tovább-szolgálók.

A közös hadsereg tegnap kiadott rendeleti közlönye közös hadügyminiszteri rendeletet tartalmaz, mely szerint 1903. decz. 17-éről kelt legmagasabb elhatározás alapján elrendeltetik, hogy a magyar póttartalék három utolsó sorozási évfolyambeli, rendelkezésre álló legénysége és az 1903. decz. 31-ével a tartalék első évfolyamába kerülő magyar állami illetőségű legénység az 1902-ben besorozott ujonczállomány keretében hivassák be tényleges szolgálattételre, illetőleg a tartalékba való áthelyezés időpontján tul is oly mértékben tartassák vissza, amennyiben azt a tényleges

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZAJA.

A hősnő.

Irta: Edmond Haraucourt.

Pierre Dufaure, a poéta, elhatározta, hogy regényt fog írni.

Az idő éppen kedvezett e kísérletnek: Pierre-nek nem volt kedvese és agyát szabadnak érezte. Első verseit jól fogadta az olvasóközönség és a sajtó: ifjú dicsősége ragyogni kezdett, finom, gyöngéd, könnyed és hajlékony szelleme alkalmasnak látszott más műfajokra is; élénk és tiszta képzelete határozott víziókat állított eléje és szeme, mely fel tudta fedezni a tények és okok összefüggését, világosan látott az emberek lelkében. Bár szívesen lelkesedett, mégis megcsalni nem egykönnyen lehetett. Világfi volt és szemlélte az életet: öröme telt benne, hogy megértette: és a szerelem s a becsvágy cselszövényeit a bogárgyűjtő gyönyörűségével figyelte, aki röpté-

ben fogja el alakjait, aztán gombostűre szurja.

Mindemellett, mindenek fölött és szándéka ellen is poéta volt: kétségkívül éppen ezért szerette volna megmutatni, hogy ő más, meg akarván erősíteni esze uralmát ösztöne fölött; és az az alapjában kissé következtelen törekvés, mégis csak igen nemes törekvés volt, mivel az akarat dicsőítésére irányult, amely akarat az erő kifejtés gyümölcse lévén, tiszteltreméltóbb az emberben, mint a tehetség, mely a természet alkotása.

Az ősz folyamán, éppen akkor, hogy Pierre Dufaure átengedte magát a reflexióknak, egy benső dráma tanuja volt, mely szeme előtt bonyolódott le; látta a csábítás alattomos fogásait, látta, hogy tetszeleg elébb a nő, hogy nyugtalankodik, azután visszaretten, megkábult és egy partivadász karmai közé tántorodik, aki nem szerette. Elégé ismerte ezt a nőt és férfit, ahhoz, hogy becsülje az egyiket annyira, amennyire a másikat megveti. Akkor aztán elképzelte ennek a párnak a jövőjét:

előre látta a hiszékeny teremtés fokozatos kiábrándulását, amint tudatára ébred, hogy egy hitványnak adta magát; gondolatban elvezette a szerencsétlent tévedése teljes megértéséig és megreszkettette a kései felfedezés gyötrelmeitől.

Már el is vesztette szem elől a fiatal asszonyt, akinek esete fantáziáját meghihlette; már egy nagygyá fejlesztett, költőivé tett, a legigazabb szerelemre érdemes nőalak állott előtte.

Szívét fagyosnak érezte, hacsak rá gondolt arra a jéghideg borzadásra, mely a szegény asszonyt majd elfogja, mikor már nem lehet többé kételkednie: úgy látta, mint egy foglyot a börtönüreg homályán, mint Dante egy elkárhozottját, sápadtan a sötétség fenekén, kivörösödött szemmel, didergőn, ujjjaival végigtapogatva rekesze nyirkos-nyálkás falait, rémüllettől örülten, kibomlott hajjal, amint folyton kijárást keres: de nincs kijárást, mert az asszony szeret!

A költő úgy rajzolta meg, hogy szeretett:

mely alkalommal az összes raktáron levő áruk meglepő olcsón kerülnek eladásra.

Hölgyeknek, férfiaknak és gyermekeknek ajándéknak legalkalmasabb, **hasznos és célszerű** árucikkekben meglepő szép **ujdonságok**, rendkívüli nagy választékban.

Telefon az egész megyében 76. sz.

Nagy karácsonyi vásár
 megkezdődött **FABRY TESTVÉREK**
 áruházában Nagyvárad Fő-utca
 Keresztény üzlet.

létszám teljessége feltétlenül megkívánja. Eszerint a december 21-ikével az első tartalékos évfolyamba kerülő legénység, mely még ténylegesen szolgál és amelynek szabadságolását illetőleg 1903. december 15-én kelt rendelet alapján folyó év végéig intézkedés nem történt, ezen időponton túl is tényleges szolgálatban hagyandó. A gyalogságnál, vadász- és egészségügyi csapatoknál csak póttartalékosok vonhatók be. A haditengerészetnél a kivételes tényleges szolgálattételtől teljesen el lehet tekinteni. A nem tetteles legénység 1904. február 1-ére hivandó be. Az 1901-ik sorozási év póttartalékosai, kiket az 1903. december 7-én kiadott rendelet alapján kellene fegyvergyakorlatra behívni, ha az 1902. évi póttartalékosok száma nem volna elegendő, ezen fegyvergyakorlat tartamán túl is bentartandók tetteles szolgálatra. A magyar lovasságnál, tábori tüzérezredeknél és vonatosztályoknál, ahogy januárra elrendeltetett, továbbra is időszakonként behívandók a fegyvergyakorlatra köteles póttartalékosok és ezek híján fegyvergyakorlatra köteles tartalékosok 28 napos fegyvergyakorlatra. A kivételes szolgálati idő beszámítására vonatkozólag az eddig való intézkedések érvényesek.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, decz 21.

A képviselőház mai ülésén *Lukács* bejelentette a *fizetési pótlékról* szóló törvényjavaslatot.

Perczel Dezső jelenti, hogy *Holló* Lajos, *Kaas*, *Apponyi* a napirend előtt fel akarnak szólalni.

Napirend előtt.

Holló Lajos személyes kérdésben szólal fel, hogy Polonyinak beszédére válaszoljon. Tiltakozik ama gyanúsítás ellen, mintha ő és barátai személyes harcot folytatnának a kormányelnök ellen. Nem mondotta soha azt sem, hogy a Kossuth-párt meg van vesztegetve.

Kaas Ivor báró szintén Polonyi beszédére válaszol. Polonyi az obstrukcióért a felelősséget

a néppártra háritotta, pedig a néppárt ebben a nagy vitában nem obstruált, a párt huszonöt tagja közül heten szólaltak fel hat hónap óta. Ebből meg lehet itélni, hogy a néppárt obstruált-e, vagy nem? A néppárt azonban nem korlátozza tagjainak szólási szabadságát, mint ahogyan ezt más ellenzéki párt megteszi. Polonyi megemlített szombaton egy értekezletet is, amelyet az ő lakásán tartottak, a párhuzamos ülések idején. Ezen az értekezleten jelen volt a szóló is. Ezen az értekezleten csak *Zboray Miklós* mondotta, hogy az obstrukcióval Tiszát meg kell buktatni.

Apponyi felszólalása.

Apponyi Albert grófot is Polonyi szombati beszéde készítette felszólalásra. Polonyinak nagyon sok ténybeli állítása téves és nagyon kiszínezett. Igaz, hogy ő az ex-lex állapotban való fölösztatás esetén is megmaradt volna elnöknek, de ezt a nyilatkozatot nem azért tette, hogy ő az obstruálókkal konspiráljon, hiszen *e nézetét közölte a kormánylyal is*. Ez a nyilatkozat csak annyiban volt bátorítás az obstruálóknak, amennyiben a törvények megóvását biztosítottak lehetett tekinteni. Polonyi megjegyezte, hogy a chlopyi hadparancs után a szóló is felirati javaslatot akart beadni a képviselőházban. Ez igaz, de ama kézirat után, melyet a király Héderváry grófhöz intézett, ama nyilatkozat után, melyet Héderváry gróf a király nevében tett, feleslegesnek tartotta a felirati javaslatot. Különbösen előre is megmondotta, hogy a feliratnak egyetlen célja az volt, hogy a királyt nyilatkozatra bírjuk. A szólot különben nem a királyi kézirat nyugtatta meg, hanem az a nyilatkozat, melyet Héderváry gróf a király nevében tett. Ezzel a felirati javaslat beadása vált fölöslegessé. A szóló — legalább tudtával — *sohasem tért le arról az utról, mely a nemzet jogainak teljes kivívásához vezet*, de az eszközöket, amelyekkel e célért küzd, maga válogatja meg. Polonyi tehát nem volt méltányos, mikor arra hivatkozott, hogy Apponyinak és pártjának kellett volna támogatni és vezetni az obstrukciót, ő nem jogosan ítélte, mikor azt mondta, hogy Apponyi beadta a derekát.

Vagy azt érti talán Polonyi a derék beadása alatt, hogy a szóló Tisza katonai programjához hozzájárult, azzal, hogy e pro-

gramm közzététele után is megmaradt a szabadelvűpártban. Igaz, hogy Tisza a szólóknak két követelését a békelétszám megállapítását és a póttartalék kontingentálását visszautasította, de a párt nem ejtette el ezt a két követelést, hanem fentartotta s kimondotta, hogy e kérdések a véderő-revizio idején megfontolandók. Ezzel lehetővé vált, hogy szóló egy időre bennmaradjon a szabadelvű pártban.

Olay Lajos: Miért nem lépett ki?

Apponyi Albert gróf: Azért, hogy az én kilépésem után lehetlenné ne váljék az obstrukció leszerelése, melyet mindenki remélt és óhajtott. Hogy a házszabályok megsértése hiányos ok volt a kilépésre, azt csak a *meglazult közjogi lelkiismeret mondhatja*.

Olay Lajos: Mikor elvőlt volt szó, akkor bennmaradt, mikor csak taktikáról volt szó, akkor lépett ki. (Zaj.)

Apponyi Albert gróf: A házszabályok megsértését nem tartja taktikai kérdésnek, hanem igen fontos elvi kérdésnek; az egész parlamenti életben a házszabályok megsértését tartja a legaggodalmasabb dolognak. A házszabálysértés tehát nemcsak elég, de parancsoló ok is volt a szólóknak arra, hogy a szabadelvűpártból kilépjen. Reméli, hogy a legközelebb alkalma lesz egész politikai magatartásáról nyilatkozni. (Éljenzés a baloldalon.)

A Ház áttért a napirendre, a mentelmi ügyek tárgyalására.

Mentelmi ügyek.

Maróthy László ismerteti a mentelmi ügyeket.

Krasznay Ferenczet becsületsértés miatt egyhangulag kiadták.

Fapp Elekét, mivel egy ügyvédhez sértő levelet intézett, több felszólalás után szintén kiadták.

Következett ezután

Ugron Gábor mentelmi ügye.

Maróthy László előadó ismerteti a székeludvarhelyi takarékpénztár bukása folytán indított büntügyet és miután *Ugron* Gábor maga is kérte mentelmi jogának felfüggesztését, a Ház egyhangulag kiadta.

megvetéssel, undorral bár, maga ellen lázadva és — mért ne? — gyűlölettel szívében. Szeretett rabszolgaként, szeretett állatiasan, a test hatalmától nyugodva, menekülni próbálva, de mindig visszatérve, csókolva a szennyet, mely elárasztotta... és fájdalmas lelke mind e gyalázatoságok felett lebegett. A nő tiszta lelke csak szemlélte e vágzatos elaljasodást és tehetetlenségében kétségbeesett.

Gyönyörű szép tanulmány lesz ez: a kétős lény, mely akar és mégsem akar, mely az ideál felé törekszik és mind mélyebben merül a sárba; az angyal, kinek szárnyait a bűn mocskolja be!

Aztán kigondolta, hogy az utálatos férfi, aki zarnok és ismeri erejét, ki fogja találni a perverz gyönyörűségek véghetetlen sorát, hogy megmutassa a nő minden fellázadásának petyhüdt voltát és az ő uralkodásának mindenhatóságát. Hogy bebizonyítsa, mennyire lehetetlen tőle megszabadulni, hogy ő erősebb az erénynél, erősebb a szeméremnél, erősebb az álmnál, azzal mulat, hogy áldozatát a lebujo-

aljasságáig vonszolja: ráerőszakol egymásután, lassan-lassan, fokozva a méreg adagait, minden tobzódást, minden fertőzést, azután összezuó kacajjal kéri meg a nőtől:

— Nos, mit gondolsz felőle, édes?

S mindez hogyan végződik? A fiatal asszony öngyilkosságával? Banális, ugyancsak vékony eleganciájú eszköz! Az öngyilkosság már kiszolgált, s nincs többé jogosultsága másutt, mint hogy a különböző halálmodok rovatában szerepeljen. Mégis csak a hősnő halála látszik az egyetlen lehető megoldásnak, a pokoli lyrismus e fokáig hajtott kétségbeesett reménytelenségben. Keresni kell. Ki tudja, egyébiránt, hogy ennek a lelki betegségnek kifejlődése nem hoz-e maga-magától és a gondolatok kapcsolódása folytán valamely matematikai, elkerülhetetlen kibonyolódást, mely még most láthatatlan a scénárium ködeiben?

A dráma mind jobban-jobban elfoglalta a költő szellemét és mind tisztábban kialakult: ezer apró rotszállal, melyek hasonlatosak a fagyöngy gyökerecskéihez, az eszme beletapadt

agya tekervényeibe, szétfuttatva élősdí kis ágait, virágzásnak indult.

Pierre Dufaire fogya volt.

E fogságba esés éjjel történt, egy bárról hazamentében, ahol a lélekbuvár — *Pierre* — modelljeivel találkozott, megfigyelte mozdulataikat, megvizsgálta lelkiismeretüket. De egy kézlegyintéssel elűzte emléktüket és elhatározta, hogy nem látja többé ezeket az embereket, nehogy agyában az Eszme szabad kibontakozását meggátolják.

Nagy, hangos léptekkel ment és a bulvárdok kék magánya visszhangzott az ütésektől, melyekkel két sarka és botja vége a követet érintették. Gépiesen követte megszokott útját lakása felé, révetegen, kiszáradt torokkal, remegő ajakkal, szemét, mely előtt hatalmas víziók játszottak, kimeresztve.

A terv kialakult; hatalmas vonások, akár egy nagy várost keresztbe szelő főutczák, önmaguktól rajzolódtak és a lelki állapotok laktak bennük családosan.

(Vége köv.)

Özv. Fuszek Ágostonné
és Fiai
sütődéje. — Teleky-u. 20.

A közeledő karácsonyi ünnepek alkalmából ajánljuk a n. é. közönség b. figyelmébe az 1806. óta fennálló s elismert jónévű **SÜTŐDÉNKET**. Kitűnően készített diós és mákos kiflik (patkók) darabja 1 kor.-tól 1 kor. 20 fillérig; ünnepi fonatos és kerek vajás kalácsok 60 fillértől 1 koronáig darabonként. Ezenkívül bármily sütemények rendelésre kiválóan finoman és izletesen elkészítetnek.

Lesz-e villamos vasút?

— A közuti vasut r. t. újabb ajánlata. —

A villamos vasut ügyében megirtuk már, hogy a közuti vasut részvénytársaság nem hajlandó elfogadni Nagyvárad város azon feltételét, hogy a villamos vasut részére a hajtóáramot kilowattanként 14 fillérért szolgáltatja. Az előbbi 12 filléres egységár mellett marad csupán annyit változtat előbbi álláspontján, hogy az első 10 év alatt azon években, amikor a vasut tiszta jövedelme eléri az 5%-ot, kilowattanként 13 fillért fizet.

A közuti vasuttársaság tegnap tényleg beadta ezen ajánlatát, amelyben védekezik az ellen, hogy az eddigi huzavonának a vasuttársaság az oka.

Más érdekes kijelentést is tesz a vasuttársaság. Ha nem fogadja is el a város ezen újabb ajánlatát, nem épít a vasut részére villamos telepet, hanem *gőzautomobil*-rendszerre alakítja át üzemét, azon célból, hogy a város a villamos telepnél szerzett tapasztalatok alapján, később újabb tárgyalásokba bocsátkozhassék velük.

Ez a kijelentés nagyon különös, de azért azt hisszük, nem fog semmit változtatni a város előbbi álláspontján. Talajdonképen a részvénytársaság egy lépéssel sem közeledett a város feltételeihez, mert az 5%-os nyereség kikötése illuszióssá teszi azt az áremelést, ami a 12 és 13 fillér között van.

A gyakorlati élet tanúsága szerint egy ilyen új vállalatnak az első években a kezdet nehézségeit kell leküzdeni s azzal is meg lehet elégedve, ha 1—2% tiszta nyereséget tud felmutatni az első években.

A szakértők kimutatták, hogy a 12 filléres egységár mellett a város ráfizet az áramszolgáltatásra. A közgyűlés nem szakértő tagjai ebből kiindulva állapították meg a 14 filléres egységárát. Bajosan mennek tehát most abba, hogy a város hozzájárulásaival létesüljön a villamosmű.

Elismerjük, tudjuk egy villamos vasut nagy fontosságát a közforgalomra, de azt csak úgy óhajtjuk, ha meg tud élni a saját emberségéből, vagyis ha hozzájárulás nélkül is életképes. Ez esetben pedig ne kívánjanak a különféle címeken gyonyterhelt várostól egy félszázadnál hosszabb időre szóló súlyos áldozatot.

Még talán lehetne komolyan tárgyalni a beadványban hozott feltételek felett, ha a vasuttársaság nem komplikálja a dolgot az 5% nyereséggel s ezáltal nem teszi nagyon is valószínűtlenné az egységár emelését.

A gőzautomobil berendezés felvetése szintén nem komoly, mert ahhoz talán Nagyvárad városának is van hozzászólása, hogy egy vele szerződéses viszonyban álló s az ő közterületét használó vállalat miként változtat üzemén.

A városnak kötelessége az engedélyokirat kiadását forszirozni a keresk. miniszternél s ha ez meglenne, szoríthatná a részvénytársulatot szerződésbeli kötelezettségének teljesítésére. Ha nem tesz eleget ennek, elveszti a városnál letett biztosítékát.

Legalább ez legyen meg a városnak a hat évi huzavonáért.

A közuti vasut ajánlata.

Nagyvárad városához tegnap nyújtotta be a nagyváradai gőzmozdonyú közuti vasut részvénytársaság újabb feltételeit a villamos vasut létesítése, illetve az áramszolgáltatás egységárának megállapítása tárgyában.

A hosszú beadvány eleje az ügyet ismereti s oda lyukad ki, hogy meglepte a részvény-

társaságot Nagyvárad város törvényhatóságának azon ajánlata, miszerint a villamos vasut részére szükséges áram kilowattját csak 14 fillérért adja a város, az előzetesen törvébe vett s a részvénytársaság által is megajánlott 12 fillér helyett. Ez a 2 fillér különbözet a villamos vasutnak évenként 6500, esetleg 10,000 korona többkiadást okozna.

Kimutatni igyekeznek, hogy a város 12 fillér egységár mellett sem fizetne rá, sőt hasznot kapna. Ezt igazolni is készek.

Hivatkoznak dr. Hoór Móra és más szakértőkre, akiknek számítása szerint már a garantált 300,000 kilowatt fogyasztásnál egy kilowatt áram üzemköltsége a városnak 10:65 fillérbe, 350,000 kilowatt fogyasztásnál 9:65 fillérbe és 400,000 kilowatt áramfogyasztásnál 9:4 fillérbe kerülne.

Tekintve továbbá azon körülményt, hogy vasut nélkül a nappali üzem veszteséggel jár a villamosműre, a 12 filléres ár kifizeti a városnak az előállításal járó minden költségét. A városi főmérők szerint pedig a nappali üzem nem mellőzhető.

A 14 fillért nem adhatja meg a részvénytársaság, mert az a vállalat prosperálását veszélyeztetné, s így más utat keres a vasut létesítésére. Ezt azonban most nem teszik, hanem kérik az egységár módosítását, hogy bizonyítsák, miszerint a város érdekét anyagi erejük legszélsőbb határáig előmozdítani kívánják!

Módosítani hajlandók a szerződést akként, hogy 300,000 kilowatt fogyasztással, kilowattanként a 12 fillért feltétlenül fizetik és az üzem első 10 évében a 13 fillért is, azon években, melyekben a részvényutóke után 5%-nál nagyobb osztalékot fizetnek, vagyis az első tíz évben a részvények után 5%-nál nagyobb osztalékot mindaddig nem fizetnek, míg a 300,000 kilowatt óra után kilowattóránként az 1 fillér különbözetét az illető évben a városnak meg nem fizetik.

Ezenfelül fizetnek:

a következő 50,000 kilowattért kilowattanként 12 fill.	
további	11
"	10
s ezenfelüli többletért	8

Kifejti azután a beadvány, hogy azért kötik ki a 10 évet, mert ez alatt meg fog erősödni a világítási üzem s nem szükséges, hogy a város részére további terheket vegyen magára a vasuti vállalat, s a vasut áramszükséglete is emelkedni fog.

Ha az első 10 évben a fogyasztás 300,000 kilowatt nem lenne is, de az 5% haszon meg lesz, legalább évi 39,000 koronát fizet a vasut az áramért a városnak, de ha sem a 30,000 kilowatt fogyasztás, sem az 5% haszon nem lesz meg, évi 16,000 koronát fizet a vasut.

Kiköti még a társaság, hogy rendkívüli esetekben a teherforgalomnál egy gőzmozdonyt is igénybe vehet a vasuttársaság.

Hosszabb fejtegetés után kijelenti a közuti vasut r. t., hogy ha a város *egyelőre* nem fogadná el az ajánlatot, a társaság villamos telepet nem állít, hanem üzemét gőzautomobil-rendszerre rendezi be, hogy így a városnak alkalmat adjon, miszerint villamos telepnek néhány éven át folytatandó üzemében megnyerje a tapasztalatokat, melyek alapján a villamos áram szolgáltatása végett a tárgyalásokat a társasággal ismét folyamatba teheti.

Végül kéri a társaság a városi tanácsot, hogy az így módosított szerződést tárgyalás alá vegye, s pártólólag terjessze a közgyűlés elé. Ha előzőleg szóbeli tárgyalást kívánna a tanács, a társaság kiküldi képviselőit.

Az állami tisztviselők fizetéspótléka.

A képviselőház tegnapi ülésén terjesztette elő Lukács László pénzügyminiszter az állami tisztviselők fizetéspótlékáról szóló törvényjavaslatot. Ennek benyújtását már a múlt szombatra ígérték, de a közoktatásügyi minisztériumban a tárcza keretébe tartozó tisztviselők érdekében több változtatást ejtet-

tek a javaslaton, azért halasztódott máig a beadása.

A törvényjavaslat rendelkezései szerint a fizetéspótlék (16,000,000 koronát 3,300,000 koronával kevesebb az előirányzott) tesz s abban a III—XI. fizetési osztályba tartozó állami tisztviselők, az állami néptanítók, tanítónők, kisdédvónők, a postai, távirtdai és telefonos kezelők, az altisztek és szolgák, a pénzügyőrség s a fővárosi államrendőrség legényei részesülnek. Ezzel szemben azonban fokozatos előléptetés rendszerét a törvényhozás további intézkedéseig felfüggeszti a kormány; továbbá beszüntet többféle illetményt vagy beleszámítja a pótlék összegbe. Az altisztek és a szolgák a személyes pótlékon kívül lakáspénz-pótlékot is kapnak, ellenben semmiféle pótlékot nem kapnak azok az állami alkalmazottak, akik már nincsenek tényleges szolgálatban. A pótléknak folyósításáról elrendeli a javaslat, hogy az 1903. január elsejétől a törvény hatálybalépteig eltelt időre a pótlékok *egy összegben*, azontul pedig a fizetésre mérvado határozatok szerint fizetendők ki.

A javaslat indokolása többek közt elmondja, hogy miután a kormány tervei szerint nemcsak az állami, hanem a *törvényhatósági* tisztviselők fizetésén is kell javítani s az ő fizetésük rendezésének a kérdése pedig néhány havi munkát igényel. Azért kellett a pótlékokkal czélzott átmeneti intézkedés. Az indokolás feltünteti a Széll-kormány és a mosoni kormány fizetésrendező javaslatainak különbségeit.

A kormány fizetésrendezési javaslatáról és annak részleteiről a következőket mondja az indokolás:

A midőn a kormány az említett fülhatalmazást kéri, kötelességének tartja már *előzetesen is részletesen ismertetni* azokat az elveket, a melyek szerint a felhatalmazás elnyerése esetén eljárni kíván, kötelességének tartja másrészt azt is, hogy javasolja, hogy a kormány részére a jelentéstétel ötelezettsége tartassék fenn.

A pótlékokban minden állami alkalmazott részesülne, akire a pénzügyi bizottság által letárgyalt törvényjavaslat kiterjed, egyedüli kivételével a fizetési osztályokba nem tartozó tudományegyetemi és műegyetemi nyilvános rendes és rendkívüli tanároknak akiknél az illetmény szabályozás a fizetésrendezési javaslat szerint sem jelentette az illetmények jelentősebb megjavítását és akiknél ez a megjavítás és rendezés oly sürgős szükségét nem képez, hogy ne lehetne vele várni addig, amíg az egész kérdéscomplexus iránt a törvényhozás végleg határoz.

A pótlékok *fizetés természetével birnának*, vagyis a nyugdíjak, a temetkezési járulék, a nevelési járulékok mértékére is befolyással birnának.

Az altisztek és hivatalos szolgák ezenfelül lakpénzpótlékban is részesülhetnek.

Ami a fizetési osztályba tartozó állami tisztviselők számára engedélyezendő pótlékok mértékét illeti, a pótlék a III. fizetési osztályban alkalmazott állami tisztviselők számára 1,000, a IV-ben alkalmazottak számára 2,000 koronával állapíthatnák meg. Ennek folytán a III. fizetési osztályba tartozó állami tisztviselők 1,000 koronával kevesebbet kapnának, mint a mennyi a pénzügyi bizottság által letárgyalt javaslat szerint járt volna. Elmarad ezenkívül a lakpénznek 1,500 koronával tervezett föl-emelése. A IV. fizetési osztályba sorozott állami

tisztviselők fizetésben ugyanannyit kapnának, mint a mennyit a letárgyalt javaslat szánt nekik, de elmarad ebben a fizetési osztályban is a lakpénznek tervezett fölemelése.

A többi fizetési osztályban, a melyben eddig is több fizetési fokozat volt, az 1893. évi IV. törvényzikkben alapuló fokozatos előléptetés egyidejű felfüggesztése mellett, a pótlékok nem egy fix tételben, hanem figyelemmel az egy és ugyanazon fizetési osztályban eltöltött szolgálati időre állapítottának meg és pedig akkép, hogy egyuttal megállapították az a maximális összeg is, a melyet a tisztviselő fizetés és az engedélyezendő pótlék czimén együtt kaphat. Így az V. fizetési osztályban az, aki még nem szolgált öt évet, nem kaphatna többet 9600 koronánál, aki öt évnél tovább szolgál 11,600 koronánál. Ez a véghatár 400 koronánál kevesebb, mint a mennyi az V. fizetési osztály számára a letárgyalt javaslatban tervezve volt.

A VI.—XI. fizetési osztályokban a pótlék mérve kivétel nélkül akkép állapították meg, hogy azok, akik a VI., VII. és VIII. fizetési osztályban öt évnél, a IX., X. és XI-ben négy évnél rövidebb ideig szolgálnak, megkapják azt a fizetést, amely a letárgyalt javaslat szerint az illető fizetési osztály legalsó fokozata számára már van tervbe véve, míg azok a tisztviselők, a kik a VI., VII. és VIII. fizetési osztályban öt évnél, a IX., X. és XI-ben négy évnél hosszabb ideig szolgálnak, megkapják azt a fizetést, a mely a letárgyalt javaslat szerint az illető fizetési osztály második fokozata számára lett volna megállapítandó.

Az állami *tanítószemélyzet* ama tagjai, a kiknek állása ma is fizetési osztályba van sorozva, egyelőre a fizetési osztályban megmaradnának és a fizetési osztály számára megállapított pótlékokat kapják, ami mellett ötödéves pótlékaik és ezekre való igényök érintetlenül meghagyatnák.

Az állami elemi *népiskolai tanítóknak és tanítónőknek* pótlékát a szolgálati időre való tekintettel három fokozat szerint, és pedig 10 évi állami szolgálatig 200, 15 évi állami szolgálatig 300 és azonfelül 100 koronával tervezzük megállapítani oly korlátozással, hogy a 10 évnél rövidebb állami szolgálattal bíró tanítók és tanítónők fizetése és pótléka ne haladhassa meg azokat a mértékeket, a melyek a pénzügyi bizottság által letárgyalt javaslat törvényerőre emelkedésének esetén megállapítottak volna.

A személyi pótlékoknak ez a mérve, — az alkalmazottak tulnyomó részénél, — megfelel annak a többletnek, melyben az állami elemi népiskolai tanítók és tanítónők az illetmények újabb szabályozásáról szóló törvényjavaslat törvényerőre emelkedése esetén részesültek volna.

Ugyanezeknek a szempontoknak figyelembe vételével az *állami kisedővönök* személyi pótlékát, — 10 évi állami szolgálatot határol véve, — 100 és 200 koronával tervezzük megállapítani.

Az állami elemi népiskolai tanítók és tanítónők, valamint az állami kisedővönök, az általuk élvezett korpótlék (ötödéves pótlék) élvezetében meghagyandók lennének és a további korpótléokra való igényök is érintetlen maradna.

A *postánál, távirtdánál és távbeszélőnél* alkalmazott kezelőknök személyi pótlékát, — 6 évi állami szolgálatot határol véve, — 100 és 200 koronával, az állami altisztek és szolgák személyi pótlékát pedig — 10 évi egy mi-

nőségben töltött állami szolgálatot határol véve — és pedig a magasabb képzettséget igénylő altiszti állásoknál 200 és 300 koronával, a többi altiszti valamint a szolgálai állásoknál évi 100 és 200 koronával tervezzük megállapítani.

A *pénzügyőrség* legénységének illetményeit, — mely legénység ez idő szerint nem évi fizetést, hanem napi zsoldot élvez, — nem személyi pótlék engedélyezésével, hanem a zsoldnak felemelésével szándékozzuk javítani, mely emelés, 5, 10 és 15 évi azonos minőségben töltött szolgálati időt határol véve, napi 20, 40 vagy 60 fillért tenne ki.

Az állami altisztek és szolgák a személyi pótlékon felül takpénzpótlékban is lennének részesítendőek, mely lakpénzpótlék megfelelne annak a lakpénztöbbletnek, melyet az altisztek és szolgák a pénzügyi bizottság által letárgyalt javaslat törvényerőre emelkedésének esetén kaptak volna.

Fellázadt falu.

— Véres adóvégrehajtás. —

Borzalmas vérontás hírére vesszük telefonon dobrestli tudósítónktól. A nép dühének elrémítő kegyetlenkedéséről alig merjük a kapott értesüléseket leírni, annyira megdöbbentő állati gonoszságról beszélnek.

A nép dühe nemcsak emberéletet rabolt, hanem a hivatalos kötelessége teljesítése miatt agyonvert csendőrt izéporra darabolták. S böszült ujjongással hurczolták a véres emberczafatokat.

A gyűlöletet őrijongóvé tette az állati butaságot s az állat gyilkoló ösztöneivel, bosszuálló indulatával karóra huzta a gyűlölt hatalom meggyilkolt képviselőjének a fejét.

A borzalmas lázadásról részletes tudósításunk a következő.

Véres adóvégrehajtás.

A magyarcsekei járás Dobrest nevű községében tegnap megkezdtek az adóhátralékok behajtását. A félrevezetett nép, amely csökönyös meggyőződésben él, hogy most már nem tartozik adót fizetni, ellenszegült a csendőrök kísérete állami végrehajtónak.

Hiábavaló volt minden felvilágosítás. Reggel fél tizenegy órakor *Popa* Mitru, aki ellen a végrehajtást akarták fogantatni, baltával támadt a végrehajtóra, mire az egyik csendőr a támadóra lőtt. A golyó karján találta a gazdát. Amint a szalás ember összerogyott, az összeverődött 20—25 ember szétfutott a faluban.

A falu lázadása.

Az eset tanui föllármázták a falut. Mindenfelől baltával, viilával fegyverzett emberek gyülekeztek s mintegy 3—400 ember üldözőbe vette a végrehajtás közegeit, a kik a falu mellett lévő »Bihari erdőipar és meszégető részvénytársaság« ipartelepére menekültek. De utközben a nép *Szücs* csendőrt utól éri, a kinek másik társa segítségére siet. Borzalmas dulakodás támadt. A csendőrök egymásnak vetett háttal tüzelnek. De a nép őrijongó dühében rájuk veti magát s egy súlyos baltaütés *Szücs* csendőrt lete-

riti, a ki véresen összerogyik. A másik csendőr hiába iparkodik elesett bajtársát megmenteni, a nép elvonszolja s őt magát üzőbe veszi s összezuzott fejjel alig bír a gyártelepre menekülni. A jegyző kerülő ösvényeken az erdőbe menekül.

A gyártelep ostroma.

A fellázadt őrijongó nép a tanító öccsének vezetésével megtámadja a gyártelepet s élethalálra menő ostromot kezd a gyárkapuk ellen, melyet idejekorán sikerült a menekülőök után elzárni.

A dühöngő tömeg indulata egyre fokozódik. Lőfegyvereket keritenek s egymásután lövöldöznek és súlyos köveket dobálnak a gyártelepre. Félreverik a harangokat, mire a közeli falvak népe összecsdül s már a gyártelepre is fenyegetően veszedelmesre nő a tömeg.

Eközbe a gyártelepről Kováts István könyvvezető telefonon értesíti a magyarcsekei főszolgabírókat. A főszolgabírórság részéről csak későbbben történik intézkedés, s csupán csak a csékei csendőrséget értesítették a lázadásról.

Már egészen besötétedett s a csendőrök még nem érkeztek meg, s a nép tombolva ordítja:

— Ki kell rabolni . . .

— Fel kell gyújtani a gyárat.

Közben követelik a bemenekült csendőr kiadását. A mint látják, hogy tehetetlenek a gyárral szemben, a holtan, az uton heverő csendőr hullájára vetik magukat s borzalmas kegyetlenséggel darabokra tépték. Fejét egy karóra tűzve hurczolják körül. Éjszakára a gyár munkásai védelemre készülve helyezkedtek el a gyár udvarán.

Első tudósításunk ennyiben ad hírt a rémes lázadásról, melynek részleteiről szóló tudósításaink valószínű megerősítésre szorulnak.

*

Mint késő éjjel értesülünk, az ügyészséget is értesítették a dobrestli lázadásról s már intézkedés is történt a helyszíni vizsgálat megindítására.

Gyászrovat.

Az ideai kellemetlen ősz és télelő rendkívül káros a közegészségügyre. A múlt hónapban felülmulta a halálozások száma a születéseket, ami a legkritikább eset Nagyvárad város közegészségügyének újabb statisztikájában.

Ebben a hónapban is erősen pusztított az öreg kaszás. Az utóbbi pár napon bő aratása volt.

Az újabb városunkban előfordult halálozásokról a következő értesítéseket adjuk:

Őszinte részvétellel értesülünk, hogy *Fintér* Mihály a róm. kath. káptalan kis-jenői főerdésze hosszas nehéz betegség után, e hó 20-án, d. e. 9 órakor a vármegyei kórházban életének 37. évében elhalt. Temetése a kórházból ma, december 22-én d. u. 2 órakor lesz. Korai halálát özvegye szül. *Holvéd* Sarolta és három kicsiny gyermek siratja, a káptalan pedig ügybuzgó derék tisztviselőt veszít vele.

A családi gyászjelentés a következő:

Őzv. *Fintér* Mihályné szül. *Holvéd* Sarolta a maga és gyermekei: *Margit*, *Mihály* és *Sándor*, az alantirt hozzátartozók és a nagyszámú rokonság nevében a legmélyebb fájdalomtól megtört szívvel szomorúan jelenti, hogy *Fintér* Mihály latin szertartásu kath. káptalani főer-

dész, a legjobb férj, a gondos jó családapa, a szerető fiu, testvér, sógor és rokon áldásos életének 37-ik évében hosszas szenvedés után 1903. évi december hó 20-án, délelőtt 9 $\frac{1}{2}$ órakor a szentségek ájtatos felvétele után elhunyt. A drága halott december hó 22-én, kedden d. u. 2 órakor fog a biharmegyei kórház halottas házából, az újvárosi központi temetőben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise-áldozat december hó 23-án, szerdán d. e. 10 órakor a főtisztelendő premontrai-rend egyházában fog az Egek Urának bemutatni. Nagyvárad, 1903. december hó 20. Pintér Endre, mint az elhunyt édes atyja. Pintér Gábor dr. és neje. Pintér Endre és neje. Szabóné-Pintér Ilona és férje mint testvérek, sógornők és sógorok. Holvéd Rudolf, Holvéd Hugó és neje. Geschaderné-Holvéd Irma, Turcsányiné-Holvéd Emma mint sógorok, sógornők.

Morvay Vilibáld és neje Bencei Juliánna, Morvay Szóter és neje Puklik Aranka, Morvay Emil és neje Veszeli Margit, Müller József és neje Iona mint gyermekei és menyerei, valamint az unokák: Morvay Árpád, Morvay Filoména, Morvay Margit és Erzs, Morvay Emil és Margit, Müller Ilonka úgy maguk, mint az összes rokonak nevében is fájdalomtelt szívvel tudatják a szerető jó édesanya, anyós, nagymama és rokonok Morvay Vilibáldné szül. Wakszmut Jozefának f. évi december 21-én, életének 64-ik évében, rövid, de súlyos szenvedés és a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott hült tetemei f. évi december 23-án, d. e. 11 órakor fog a Széles-utca 1. számú gyászházban a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és a várad olasz-i temetőben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise-áldozat pedig f. hó 24-én reggel 8 órakor fog a premontrai-rend templomába az Egek Urának bemutatni. Mely végtisztesség-tételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1903. december 21-én.

Ozv. Kiss Sándorné szül. Balogh Mária vasárnap, életének 54-ik évében, hosszas és súlyos betegség után elhalt. Temetése ma, kedden délután 3 órakor lesz a csengeri-utcai gyászháztól. Az elhunytban Petrovay Sándor nagyvárad keréskedő neje édes anyját gyászolja.

Nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra tegnap délután Gödény Sándor nagyvárad tekintélyes iparos nejét. A gyászszertartást dr. Vucskics Gyula plébános végezte segédlettel. A gyászház udvarát teljesen megtöltötte a résztvevő közönség sokasága; különösen nagy számmal voltak jelen az ipartestület tagjai. A díszes koporsót egészen elborították a szebbnél-szebb koszorúk, melyeknek szalagjain a következő feliratok voltak:

A szerető hű nő és anyának — a bánatos férj és gyermekei.

Felédhetlen Erzsikének — Irén és Imre.

Felédhetlen unokáknak — Nagyszülei.

Viszontlátásig — Mariska és Laci.

Szerető Erzsikének — Frölich József és neje.

Felédhetlen komaasszonynak — Réz család.

Szeretettük jelül — Gödényi család.

A jó rokonnak — Gál család.

Utolsó üdvözlétül — Rieger Gusztáv és neje.

Utolsó üdvözlétül — Germán Károly és neje.

Gödény Sándornénak — Lajos asztaltársaság.

Tiszteletük jelül — Máthé és Pethő.

A jó szomszéd asszonynak — Friedman és Schvarcz.

Szeretettük jelül — özv. Bakó Józsefné és családja.

Utolsó üdvözlétül — Krisler Sarolta.

Igaz szeretettel — Kulcsár Lajosné.

Tiszteletük jelül — Schenker család.

Előkelő gyászoló közönség kísérte utolsó útjára tegnap délelőtt Kovács Kálmán volt honvédhadnagy holt tetemeit, a biharmegyei kórház halottas házából. A gyászolók között

jelen volt az elhunyt atyja Kovács Béla kuriai bíró is. A koporsót remek koszorúk borították.

Aldás és béke hamvaikra!

Mindkét temetést Germán Károly kegyelet temetkezési intézete rendezte.

UJDONSAGOK.

Karácsony a kórházban.

Jerikó útján ült egy vak ember.

Jöttek-mentek mellette s csörrent a fillér, ő hálásan emelte világtalan szeméit a jötevőkre, de nem láthatta résztvevő arcukat soha.

Egyszer aztán nagy tömeg nép jött, áhítatos csöndben, csak a lépések zaja hirdette az ezernyi közeledőt.

A vak csodálkozva kérdezte:

— Ki jön erre?

Es mondák neki:

— Jézus!

Es a csöndes embert elfogta a reménység láza; hallott a mester jóságáról sokat, ott hagyta az előtte letett pénzt s a tömegbe furakodva, teljes erővel kiáltott:

— Jézus! Dávid fia könyörülj rajtam!

Hiába csitították, nem hallgatott.

Az Úr pedig szóltott:

— Mit kívánsz, hogy cselekedjem neked?

Es mondá:

— Uram, hogy lássak.

Es meggyógyítá őt az Úr. Látott! Látta felje sugározni az irgalmas szeretetet és boldog volt.

Az Úr lelke árad szét kórházunkban. Ha nem is az isteni mindenhatóság, de a tudás, ügyesség és odaadó szeretet erejével folytatják az Úrnak irgalom művét.

Az ápoló testvérek vigasztaló szava bizalmat önt beléjük fájdalmaik között, hogy türjenek, mint az Úr türt és szenvedett.

Es most meg érzi lelkük, hogy az Úr jön.

A karácsonyest hangjának diadalmas szava át zug a falakon, felkeresi a kórágakat, hirdelve, hogy most siet a város Krisztus elé hódolni, most örül mindenki.

Es ő, a szegény betegek, Krisztus öröksége, ne lássák őt?

Irgalmas szívek, vigyék közéjük a karácsony égi poezisát, hogy lássanak.

Lássák az Urat, kinek keresztjét viselik, lássák a karácsonyfa gyertyáinak glóriájában, fogja el őket is e szent nap hangulata, feledtetve a kórház egyhangú impressióit.

Jó szívvel fogad el a *Biharmegyei kórház* igazgatósága bármely adományt a szegény betegek karácsonyfájára, mi igen-igen szegényes még eddig.

Krisztusnak ad kölcsön, ki a betegnek ad.

TAJÉKOZTATO.

Jan. 6. Kath. Szabad Liceum matinéja.

Jan. 9. Vasutasok bálja.

Jan. 10. Az új városház megnyitó ünnepe.

Jan. 12. Jogászbál.

Jan. 17. A 48-as népkör bálja.

Jan. 24. Kath. Szabad Liceum matinéja.

Febr. 2. Kath. Szabad Liceum matinéja.

Febr. 6. Katholikus bál.

Febr. 14. Kath. Szabad Liceum matinéja.

Febr. 25. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.

Márcz 10. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.

Márcz 24. Kath. Szabad Liceum böjti estélye

Apr. 14. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye (estély: Prohászka Ottokár dr. szónoki beszédével.)

Régészeti és történelmi múzeum (Schlauchpark) nyitva minden vasárnap és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért Kedden és csütörtökön d. u. 3-6 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Karácsonyi ünnepély** az Orsolya-zárdában. Kedves ünnepség lesz ma délután a helybeli Orsolya-zárdában. A zárda előljárósága a növendékek közreműködésével karácsonyi ünnepélyt rendez, melyen egy alkalmi színjátékot adnak elő a növendékek, élőképkekkel s énekszámokkal. Az ünnepség *öt órakor* kezdődik. Az előljáróság meghívót bocsátott ki az ünnepségre, mely a belépéskor kívánatra előmutatandó.

* **Bákóczy-ünnepélyek.** Nagyvárad két középiskolája, a kath. főgimnázium és állami főreáliskola Bákóczy-ünnepélyéről számolunk be e helyen. A *főgimnáziumban* vasárnap délelőtt tartották meg a Bákóczy-ünnepélyt, mely értékes dús műsorával és a nagy hallgatóságot tekintve kivált a sablonos iskolai ünnepek sorából. Az ünnepély díszítésmellette, hogy megjelent ott dr. *Szmrecsányi* Pál v. b. t. t. váradi püspök, kit *Novotny* igazgató fogadott s kísérete a főpásztort a terembe, hol a már egybegyűlt ifjuság s közönség lelkesen éljenezte a püspököt. Ott voltak *Vinkler* József vál püspök, nagyprépost, *Palotay* László pápai prélátus, *Grócz* Béla, *Fetszer* Antal kanonokok, *Sávell* Kálmán kir főügyész, *Boócz* Géza táblabíró stb. Az ünnepélyt az ifjusági zeneegyesület nyitotta meg egy indulóval, melyet a dirigens zenetanár *Várad* Aladár maga szerzett. Utánna az intézet kiváló agilis igazgatója *Novotny* S. Alfoaz rövid, de nagy hatást keltő lendületes szavakkal megnyitotta az ünnepélyt. *Lukács* Béla VIII. o. t. Várad Antal *Bákóczy Rodostón* című melodramáját adta elő *Várszeghy* Lajos zongorakiséréte mellett. *Majd Kolozsváry* Béla tanár, a kiváló irodalomtörténész remek ünnepi beszéde következett, melyben rajzolta a Bákóczy-korszakot, végül a nagy szabadsághős hazai, fajszeretett és vitézségét állította mintaképül az ifjuságnak. A gyönyörű emlékbeszéd mély hatást tett az előkelő hallgatóságra, mely azt zugó tapsokkal honorálta. Az illusztris vendégek elhalmozták gratulációikkal a fiatal tudóst. Reményi Ferencz sikerült alkalmi szavaltat után a dalárda Beleznay »Kurucz imádság«-át énekelte el *Szmetka* L. Oljón tanár vezetésével. A dalárda valóságilag remekelt e fölléptével; méltán lehet büszke vezetőjére. *Ferdényi* Kálmán VII. o. t. a kurucz költészetéről tartott nagy olvasottságra valló sikerült előadást. *Grósz* Imre szavaltata után a szép ünnepély a Bákóczy-induló hangjai mellett ért véget. — A *főreáliskolában* tegnap délután ülték meg Bákóczy-emlékezését. Ott az ünnepi beszédet az iskola jeles magyar irodalomtörténeti tanára *Kardeván* Károly mondta, ki igen szép beszédben méltatta Bákóczy felkelését, majd ama kornak irodalmi és műveltségi viszonyait. Festette tömör vonásokkal Bákóczy fényes udvarát, összeköttetéseit a külföldi udvarokkal és életének Rodostóban töltött utolsó napjait. A tetszészaj csillapultával *Gönczy* Imre VIII. o. t. szavaltta hatással: A bujdosó Bákóczy-t. Utána még *Fodor* Jenő és *Lévai* Pál szavaltak. Szép sikerrel működött közre az énekkar *Kalmár* Illés énektanár vezetésével, szebbnél-szebb kurucz dalokat adva elő. Az ünnepélyt a Szózat eléneklése zárta be.

* **Szacsavay-asztaltársaság.** A »Szacsavay-asztaltársaság« ma, kedden este 8 órakor tartja első összejövetelét a Kék macska vendéglőben. Az asztaltársaság szervezői ezúton kéri mindazon hazafiasan gondolkodó polgárokat, kik a kibocsátott belépő ivet aláírták, valamint mindazon polgárokat, kik e hazafias és jótékony célú asztaltársasághoz csatlakozni akarnak, hogy a jelzett helyen és időben megjelenni szíveskedjenek.

* **A vízvezeték veszedelme.** Legfontosabb közegészségügyi intézménye Nagyváradi városának a vízvezeték. Annak idején gondolkodott a város, hogy a vízvezetési telep területe minden szennyezéstől megóvassék. A városi főmérnök most sürgős jelentést tett a tanácshoz, amelyben rámutat, hogy a vízvezetési telep vízgyűjtő területén állatokat legeltetnek, ami által a talajt megfertőzik, s így a vizet megromtják. Továbbá homok és kavics hordással olyan gödröket csinálnak a telepen, hogy veszélyeztetik a vízgyűjtő gallériákat és a duzzasztó fenékgátak bekapcsolását. Ezek ellen gyors intézkedést kér s a közegészségügyi bizottság összehívását és helyszíni szemle tartását sürgeti.

* **Idősb Abrányi Kornél meghalt.** Evek óta betegeskedett, gyengélkedett az agg művész és tudós. De a tollat azért nem tette le! Ott élt, ott dolgozott a Margitsziget árnyas fái alatt és még két évvel ezelőtt is alapvető, hatalmas munkát adott ki: „A magyar nemzeti zene történetét.” A Margitsziget öreg urai, akik a szép helyen kerestek enyhülést betegségeikre, jól ismerték az agg író magas hajlott alakját, szép fehér fejét. Evek óta egyre gyengébb, betegesebb lett, míg tegnap éjszaka végelgyengülésben csengesen elhunyt.

* **Anyakönyvvezetői kinevezés.** A belügyminiszter a peczeszöllösi anyakönyvi kerületbe *Juhász Elemér*, a hegyközkovácsiba pedig *Bige Ernő* községi jegyzőket anyakönyvvezetővé nevezte ki.

* **A karácsonyi vásár a közönség óriási érdeklődése mellett ment végbe vasárnap délelőtt a Fekete Sas nagytermében.** Valósággal több háziasszony igyekezett ide, hogy szükségletét beszerezze, mint a piacra. A fogadó előtt, a folyosón s a teremben életveszélyes volt a tolongás. A rendőrök alig tudták az embereket visszatartani, hogy a pénztárakat el ne söpörjék. A teremben özv. des *Echerolles-Kruspér Sándorné* a városi árvaház női választmányának érdemdus elnöknője a jótékony urhölgyek egész seregével buzgólkodott, hogy a sorsolás minél gyorsabban történjék s a nyert számok tulajdonosa minél előbb hozzá juthassanak nyereményeikhez. A Fortuna istenasszonya bizony soknak kedvezett. Két három sőt több nyereményhez is juttatta őket. Volt azonban olyan játzó is, a kinek 4—5 koronája is elszórt s nem nyert semmit. No de se baj. Jótékony célra ment. A városi árvaház kis lakói fogják érte áldani a nemes sziveket. Tizenegy óra tájban már teljesen le voltak, tarolva a még csak imént minden jóval dusan megrakott asztalok. A vásár az idén is szép hasznot hozott a városi árvaháznak, ami a nemes lelkű elnöknő des *Echerolles-Kruspér Sándorné* s lelkes táborának érdeme.

* **Helyszüke miatt** az összes raktáron levő női blousokat, aljakat, fiu és leány gyermekruhákat és kabátokat *Cziller Imre* áruházára végleg kiárusítja, mely kedvező körülményre felhívjuk a n. é. vevő közönség b. figyelmét. Női, férfi és gyermek kalapok az idény előhaladása miatt feltűnő olcsón, utazó takarók, szőnyegek, lópokrócok, vásznak és fehérművek, női ruha kelmék, selymek, flanelek, barchettek minden elfogadható árban beszerezhetők *Cziller Imre* nagyáruházában, Olaszí Fő-utca Telefon 232.

* **A karácsonyi vásár** megkezdődött *Wallerstein Fülöp* Fiai nagyáruházában, (Nagyváradi, Bémer-tér) mely előnyös bevásárlási forrásra az uton hívjuk fel olvasóink szíves figyelmét.

* **A villamos világítás iránt érdek-lődőkhez.** Minden félreértés elkerülése cél-

jából van szerencsém a m. t. közönség szíves tudomására hozni, hogy villamos felszerelő vállalatomat Nagyváradon továbbra is fenntartom és ezennel minden alaptalan kőszá hirt visszautasítok. — Eddigi munkálataim is már kellő biztosítékot nyújtanak egy szakszerűség, mint kivitel tekintetében s vagyok, szíves pártfogásukat kérve, kiváló tisztelettel **Ifj. Stern Sándor** elektrotechnikai vállalata, Budapest. Nagyváradi, Royal-kávéház mellett. — Költségvetések díjmentesen.

SZINHÁZ.

Csodagyermek.

— Bemutató. —

A Vigszínház párisi frivolitásai sorában hirhadt nevezetességre tett szert egy szemérmetlen, durva ötleten fölépített bohózat. *Csodagyermek* címén fordították magyarra e raffinált furfanggal összehordott izléstelenséget, melynek kieroszakolt arczipirító jelenetei legalsóbb, legdurvább ösztöneink csiklandozásával váltják ki a kacagásunkat.

S persze, ami Szigligeti-színházunknak sietnie kellett megszerezni és bemutatnia e párisi szemetet. Tegnap aztán természetesen teltház gyűlt össze, a mi jóízlésére büszke közönségünkől, — no csak egy botránkozni mondogatták gunyosan, — s bizony keservesen tapasztaltuk, hogy nagyon is jól mulattak a legdurvább *egyértelműségeken*.

Csodálatos, de tessék elhinni, ma aztán mindenki undorodni fog, *estig* a párisi szeméttől... Csodálatos, hogy csak *estig*...

A mi az előadást illeti, jobb ügyhöz méltó buzgalommal igyekeztek a szereplők érvényre juttatni a darab szemérmetlen pikáncsiat.

E. Kovács Mariska vezetett diskrétség dolgában *Berlányi* Vandával és *Tóth* Elekkel. *Keasznai* és *Bérczi* pedig a darab két torzfiguráját kacagatóan eltalálta. Ügyesek voltak *László Irén*, *Szarvasi*. *Deési* és *Bognár* kis szerepükben.

Novelli Nagyváradon.

A nagy olasz színművész: *Novelli* szerződésre lépett *Somogyi* Károly szinigazgatóval, hogy *Novelli* és társulata egy estén fellépnek a nagyváradi színházban s bemutatják *Lear* királyt *Novelli* világhírű alakításában. A vendégszereplés egyelőre azonban elmaradt, mert *Novelli* elutazott Bukarestbe. *Somogyi* azonban újabb tárgyalásokat folytat a nagy művésszel, hogy a mikor Romániából visszautaznak, egy vagy két estén lépjen fel társulatával Nagyváradon.

E tárgyban tegnap tanácskozott a szinügyi bizottság.

Dr. Hoványi Géza elnökle alatt *Rimler* Károly, *Stark Gyula*, *Beczky Lajos*, *Kőszeghy* József, *dr. Radó Ignác*, *dr. Kornstein Lajos*, *Eleméry Ferencz* jegyző és *Somogyi Károly* szinigazgató voltak jelen.

Az előbb előterjesztette *Somogyi Károly* szinigazgató kérelmét, hogy *Novelli* vendégszereplése esetére, egy vagy két estén bérlet-szünet mellett a helyárat 50%-al felemelhesse. A bizottság a kérelmet teljesítette s köszönetet szavazott az igazgatónak, hogy a nagy művész fellépte érdekében fáradozik.

A január havi műsort a következőkben mutatta be a szinigazgató. Kítették a következő darabok: *Bibliás* asszony, *Tavaszi* (uj) *Vándorlegény* (uj), *Cziterás*, *Bányamester*, *Pillangó* kisasszony, *Aranyvirág*, *Gethó* (uj), *Bü-nös* asszony (uj), *Sötétség*, *Reservisták*, *Kurucz* furfang, *Sárga csikó*, *Flört* nagysám (uj), *Dózsa* György, *Hamlet*, *Ocskay* brigadéros.

A műsort tudomásul vették.

Dr. Hoványi Géza elnök felvetette, hogy kívánatos volna legalább havonta egyszer, csütörtökön délután ifjusági előadásokat tar-

tani, félhelyáratokkal. Az iskolák igazgatói készséggel támogatnák az igazgatót ezen vállalkozásában.

Somogyi Károly kijelentette, hogy már tárgyalásokat folytat ez irányban a középiskolák igazgatóival s ujév után megkezdik az ifjusági előadásokat.

Örömmel vették tudomásul.

Színházi hírek. A szinigazgatóság a következőket közli: *New-York szépe*, *Kerner* Gusztáv nagyszabásu operettje holnap szerdán kerül színpadra első rendű szereposztásban, a főszerepeket *Parlaghy*, *Haller*, *T. Pogány*, *Agnelly*, *Horváth*, *Békffy*, *Sziklai*, *Bérczi*, *Szatmáry*, *Dézy*, *Szöke* játsszák.

Hófehérke és a hét törpe. Csütörtökön d. u. 3 órakor gyermekelőadás lesz (fél helyáratokkal) a Szigligeti-színházban. Színpadra kerül a *Hófehérke és a hét törpe* tündér regé 7 képpben. Az igazgatóság ezt az előadást arravaló tekintettel tartja, hogy a szülők gyerekeiket a délután folyamata alatt otthonról távol tartsák, s ez idő alatt a gyerekeknek szánt meglepetéseket elkészíthessék.

Novelli nem jön. *Emeretti Novelli*, a nagy olasz tragikus, a szó csodálatos művésze nem jöhet Nagyváradra. Bukaresti vendégszereplési halaszthatatlanul igénybe veszik a mester idejét s elfoglaltsága mellett gyöngélkedése miatt atközben nem fázaszthatja ki magát. Ma értesítette erről *Novelli Somogyi* igazgatót, s egyszer mint megígérte, hogy bukaresti utjából visszatérőleg remélhetőleg időt szakít 2—3 estére, hogy Nagyváradon is bemutassa művészetét.

A budapesti Vigszínház legvonzóbb s legmulattatóbb darabja.

Szigligeti-Színház.

olyószám 82. Bérletszám 79. (páratlan.)

Ma, kedden 1903. december 22-én:

A csodagyermek.

Bohózat.

HELYÁRATOK: Nagypáholy 14 korona, földszinti és első emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsölye 3 kor. Kőrszék 2 k r. 40 fill. Támlásszék, 2 kor. Erkélyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill., közép 2-ik sor 1 kor. Erkélyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zártzék 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy szinlap 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3. óráig előre válthatók.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap, kedden december 23-án

New-York szépe.

Operette.

TANUGY.

Magántanulók vizsgálata.

A nagyváradi kir. róm. kath. tanítóképző-nél a magántanulók osztályvizsgálata 1904. évi január 8-án és 9-én tartatik meg. Jelentkezés 1904. január 1-ig.

Nagyváradi, 1903. december 22.

— Az igazgatóság.

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon rokonok, jóbarátok és ismerősök, kik gyászunkban ért mély bánatunkat szíves részvételükkel enyhíteni igyekeztek, fogadják ezúton hálás köszönetünket.

N.-Várad, 1903. decz. 22.

G. dény Sándor és rokonai.

552.

A közelgő
karácsony és ujév
alkalmára
névjegyek

szép kivitelben, jutányos árban
készítetnek

a Szent László nyomdában,
Szilágyi Dezső-utca 3. sz.

≡ Karácsonyi ≡
ajándéktárgyak:

Drágakövek, ékszerek, arany órák, ezüst
evőeszközökből és dísz tárgyak, a legna
gyobb választékban és legszolidabb
árak mellett kaphatók 433

KÁLMÁN SÁNDOR

ékszerésznél.

Nagyvárad, Szt. László-tér.

Javítások és átalakítások a legfino
mabb kivitelben.

Telefonszám: 409.

Telefonszám: 409.

Hatóságilag engedélyezett

végeladás.

Tisztelettel értesitem a n. é. közön
séget, hogy Bémer-téri főközlöttemet fel
osztatom s ennél fogva a raktáron lévő
férfi divat-, díszmü- és játék
árakat mélyen leszállított áron,
(beszerzési áron alul)

teljesen kiárusítom.

LEIPNIK MIHÁLY,

uridivat nagyáruháza

Nagyvárad, Bémer-tér.

Telefon 362.

449

Az üzlethelyiség berendezéssel együtt
kiadó.

Megkezdődött a karácsonyi olcsó cipő-vásár!

A legjobb minőségű
női, férfi és gyermekcipőket
óriási választékban és feltűnően leszállított
olcsó árakon bocsájtom a n. é. vevőközön
ség rendelkezésére

ARANYI ALBERT

cipőáruháza

NAGYVÁRAD, Fő-utca. (Huzellával
szemben).

Telefonszám: 512. 549.

Angol, orosz sárczipőkülönlegességek!

TAVIRATOR.

A képviselőházból.

Budapest, decz. 21. (Saj. tud. táv.)
Az ülés végén Kaas Ivor br. mentelmi
ügyét tárgyalták. Ugyanis Kaas Ivor br.
az egyetemi hallgatók tandíjelengedése
tárgyában éles, támadó hangú ujságczik
ket írt, melyben az egyetemi tanárok
kapzsiságát támadta.

E cikk miatt sajtópört indított az
egyetem tanári kara s az ügyészség a
képviseletől Kaas br. kiadását kérte.
Számos felszólalás után a ház Kaas
Ivor br. kiadását határozta el.

Ezután Vásonyi Vilmos interpellált a
vasutasok jutaléka és fizetés rendezése
tárgyában, a mire a miniszter választ
tudomásul vették.

Politikai kombinációk.

Budapest, decz. 21. (Saját tud. táv.)
ma a képviselőház folyosóján Széchenyi
Imre gróf hosszasan tanácskozott Tisza
István gróffal. E több kombinációra
adott okot. Ugyanis Széchenyi Imre
grófot emlegették mint a felség személye
körüli tárcza aspiránsát, más részről
pedig elterjedt a hír, hogy a nemzeti
casinó és Tisza István között mint béke
szerző szerepelte.

A póttartalékosok behívása.

Budapest, decz. 21. (Saj. tud. táv.)
A hol még december 15-től nem sza
badságolták az öreg bakákkal, ott a lét
szám elégtelensége miatt tovább is bent
tartják őket. Ha pedig január 1-ig az
önként jelentkezőkből nem telne ki a
létszám, berendelik az 1902-ik évi pót
tartalékosokat, szükséghez képest a 1901.
évi póttartalékosokból is annyit, amennyi
a létszám betöltéséhez szükséges.

Agyonvert polgármester.

Grác, december 21. (Saj. tud. táv.)
Hermansdorf község polgármesterét, mert
a község részére adományozott összegek
hütlően kezelése nyilvánosságra jutott, a
nép botokkal agyonverte.

REGÉNY CSARNOK.

A tenger alatt.

— Kalandos regény. —

25

(Megjelent a Strand Magazine 1902. évfolyamában.)

Írta: Max Pémberton.

De többet nem mondhatott, mert ebben a
pillanatban megkaptam az öklét, hirtelen egyet
csavarintottam rajta — ezt a fogást egy japáni
csapszékben tanultam — s a haramia úgy per
dült meg a tengelye körül, mint a parancsolat.
A jobb karját a hátára facsartam, úgy hogy
féregként vonaglott a nyomorults akkorát ordi
tott, hogy talán még Harry Doe is meghallotta
a parton.

— Vigyázzon, — intettem — nyugodtan,
— ha így ordít, még tönkre teszi a hangját...
Pedig bátran elmehetne a londoni szt-Pál tem
plomba szóló-énekesnek... Na, jó éjszakát
öregem, aztán, ha megint előjövök, több ember
sejéget és vendégszeretetet kérek!

Ezzel félrelöktem az útból és vissza se
fordulva kimentem az üveg ajtón a kertbe. Azt
hittem, végeztem a zsványnyal, de alig mentem
tiz lépésnyire a bársonyos gyepen, mikor sü
völtő füttyölés szele csapta meg a fülemet, s
aztán két erős dörrenés süketített meg... Ezt
a muzsikát már könny nélkül tudtam: — egyet
len ugrással rávettem magamat a ragyásra,
aki négy lépéssel utánam jött, s még mielőtt
a lövések visszhangja elhalt, már úgy szoron
gattam a torkát, hogy lélekezni se tudott.

— Kess Denton, — mondtam neki nyugod
tan. — magadra vess, ha ezt akarod!

Ezzel kiteptem márkából a revolvert s
úgy vágtam vele fejbe, hogy nyikkanás nélkül
leroskadt a földre.

— Ez egy! — mondtam — magamba, —
egy azok közül, akik a kis Ruthot gyötörték.
Aztán, se jobbra, se balra nem nézve, úgy
nyargaltam a kapu felé, ahogy csak a lábaim
birták.

— On az, csakugyan ön az, mister Begg?
— suttogta halkán a derék Bligh Péter, amint
oda értem.

S meglátván, hogy csakugyan én vagyok
ujjongva kiáltott föl:

— Na, hála Istennek, csak hogy megjött!...
Amott a dombon emberek jártak, és Seth Birker
is egyre füttyörész, akárcsak a tücsök...
Hát miss Ruth nem jön velünk? ... Nem...
Igazán nem csodálom, ámbár annyi szent, hogy
ez a hely átkozott vidék...

Rászóltam, hogy hallgasson, s mindjárt rá
futva jött oda Dolly Venn is, aki szintén azt
mondta, hogy embereket látot az erdő szélén

Most már nem volt más hátra, mint vissza
menni a hajóra. Ezen az éjszakán mint se tehet
tünk többé Ruthért s különben is az kellett,
hogy a legsűrűsebb dolgunk legyen, hogy lehető
gyorsan San-Fanciscóba menjünk s onnan
hozzunk új segítséget.

— Gyorsan, Dolly, mondja el, mit látott,
mert nincs sok időnk a fecsegésre, — szóltam
a fiúhoz, aki lihegve állt mellettem.

— Az egész erdő tele van fegyveres rab
lókkal, — felelte Dolly. — Kettő majdnem rám
taposott, amint elment mellettem az erdőszélen.
Azt hiszem, hogy németek, mert beszédjüket
nem értettem.

— Németek, vagy kafferek, az mind egy
nekünk, — mondtam vállat vonva. — Ha török,
vagy szakad, keresztül kell vágnunk magunkat
az erdőn, még pedig azonnal, mert ha ránk
virrad, itt hagyjuk a fogunkat... Hát Seth
Barker hol van, mi az ördögöt csinál?...
A tökfűlkő tán azt hiszi, hogy megint a domb
nak tartunk? Hívják ide hamar!

Bligh Péter épen füttyörészni kezdett, mi
kor a hajó-ács lélekszakadva rohant le a domb
ról. Nagy furkósbót volt a kezében, amit heve
nyében törhetett s úgy láttam, hogy a ruhája
is rendetlenségben volt; — alighanem összetű
zött valakivel, de most nem igen értem rá kér
dezősködni.

— Siessünk, uram, — kezdte levegőért kapkodva, — az utat, amelyen jöttünk elállták ugyan, de egyet leütöttem, hogy meg se nyikkant.

— Sokan vannak-e még? — kérdeztem hirtelen.

— Lehetnek huszan, de lehetnek többen is. És mind ott lesnek ránk a völgykatlan torkolatában várva, hogy arra megyünk.

— No, hát csak várjanak! — feleltem vállat vonva. — A mi utunk keletnek tart, fiúk; egyelőre a völgy mentében igyekszünk az erdőig jutni, ott aztán egyenesen a szirtok felé fordulunk... Seth Barker, tartsa készen azt a dorongot s ha valaki megszólítja, csak miandjárt feleljen neki.

Az volt a szándékom, hogy a völgyben keresek utat a tenger felé, ha lehet s mihelyt a partra érünk, azonnal jel adok Harry Doenek, vagy, ha ő nem lenne közel, segítségtől hívom a hajót...

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Határidők.

Budapest, decz. 21.

Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.50
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Értéktőzsdé

Budapest, decz. 21.

Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	535.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1903. decz. 21-én.

Magyar aranyjáradék 4	119.—
Magyar koronajáradék	99.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/3	—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar föltéhermentesítési kötvény 4%	98.20
Italmérségi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldtehermentesítési kötvény	98.—
Magyar nyeresémi-sorsjegy-kölcsön	209
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	164.—
Osztrák járadék papirban	100.40
Osztrák járadék papirban	100.50
Osztrák járadék aranyban	125.50
Osztrák korona	100.50
Osztrák államsorsjegyek	156.—
Osztrák magyar bank részvény	16.15
Magyar hitelbankrészvény	780.50
Osztrák hitelintézet részvény	686.50
Párisi vista	19.05
29 frankos arany (Napoleon'dor)	117.50
Németbirodalmi márka	239.37
Londoni vista	95.15
20 márkás arany	23.43

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Eladó borok.

A nagyváradi 1. sz. Főtisztelendő káptalan bagaméri szőlőjéből 80 Hl. 1903. évi, — h.-k.-ujlaki szőlőjéből 70 Hl. 1903. évi seprős bor eladó.

A borok az uradalom központi irodájánál (Sal Ferencz-utca) megtekinthetők, a hol az eladási feltételek is közölve lesznek.

Papp Imre s. k.,
urad. főtiszt.

534.

Hirdetmény.

A „Nagyváradi Hitelbank Részvénytársaság”

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.) elfogad betéteket könyvecskékre és folyó számlára: 6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os kamatot fizet.**

Előnyös feltételek mellett leszámított váltókat.

Jelzálogra kölcsönöket nyújt.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Nagyváradi, 1903. december hó.

Az igazgatóság.

225

Belépési felhívás!

A »Nagyváradi Hitelbank takaré- és segélyszövetkezet« II-ik évtársulatába.

Belépni kívánók ezen szándékukat 1904. évi január hó 1-ig a »Nagyváradi Hitelbank r. t.« üzleti helyiségében (Kossuth Lajos-utca 10. sz.) bejelenthetik. Befizetési hely ugyanott.

Minden egyes üzletrész 20 fillér — beiratási díj üzletrészenként, egy- és mindenkorra — 10 fillér.

A szövetkezet célja a tagokat a tőkegyűjtésre serkenteni és a hitelt igénybevevő tagoknak olcsó kamattal — jótállás nélkül — hitelt nyújtani.

Befizetés mindennap — egész napon át, vasár- és ünnepnapokon d. e 9—10 óráig eszközölhető a »Nagyváradi Hitelbank r. t.« üzleti helyiségében (Kossuth Lajos-u. 10. sz.)

Nagyváradi, 1903. decz. hó 1.

**Nagyváradi Hitelbank
takaré- és segélyszövetkezet
igazgatósága.**

250

Ifj. Stern Sándor

elektrotechnikai vállalata

Budapest, (V, Lipót-körút 20.) Nagyváradi, („Royal“ mellett.)

Elvállal jótállás mellett:
lámpa-átalakításokat,

villamos-

világítási,
erőátviteli,
ivlámpa,
szellőző-,
motor,

csengő-,
telefon,
vill. óra-,
vill. jelző,
villamhárító-

berendezéseket

550

legsolidabb, legolcsóbb kivitelben.

A villamos világítást természetben mutatom be üzletemben.

Költségvetés
díjtalanul.

Mindennemű csillárok és
lámpák, ampóknak raktára

Budapesti és nagyváradi
I-a referenciák.

A t. gazdaközönség figyelmébe!

Tisztelettel hozzuk tudomásra, hogy hazai

gácsi pokrócz-gyártmányaink

egyedüli eladásával Biharvármegye számára

Spitzer Testvérek

nagyváradi kereskedő cég van megbízva.

Midőn a t. gazdaközönség figyelmét e páratlan jó tartósságú hazai pokróczra felhívjuk, figyelmeztetni bátorkodunk, hogy

a valódi gácsi-pokrócz

másnál, minf nevezett cégnél Biharvármegyében nem kapható és kérjük rendeléseivel közvetlen a Spitzer-céghez fordulni, ha megbízható, jó tartósságú pokróczokat akar beszerezni.

Az árak ugyanoly olcsók, mint budapesti főraktárunkban.

Gács, 1903 november hó.

Tisztelettel:

493.

Gácsi gyapjuszövet és posztógyár.

Lópokróczok rendkívül nagy választékban 1 forinttól kezdve.

„Globus“

Élet- és járadék-biztosító társaság
a
„Bécsi Bankkegyesület“
és a Müncheni
„Bajor Jetzálog- és Pénzváltó Bank“
által alapított.

A társaság vagyona **1901. év** végével **4.053 987 55 korona**. Ezen vagyon készpénzben, értékpapirokban, részben a társaság bécsi palotájában és egyéb saját házakban van elhelyezve.

Az intézet élet- és gyermekbiztosítási feltételei a legmesszebb menő kedvezményeket nyújtják a biztosító feleknek.

Mindennemű felvilágosítással készségesen szolgál a „Globus“ élet- és járadék-biztosító társaság vezérképviselősege **Nagyváradon, Uri-utca 43.** fenti vezérképviselőség hajlandó oly egyénekkal (kedvező feltételek mellett) összeköttetésbe lépni, kik biztosítási üzletek közvetítésére alkalmasak. 545.

Uj üzlet! Szabott árak!

Telefon: 507. Telefon: 507.

Olcsó karácsonyi vásár!

Izléses és olcsó karácsonyi, ugyszintén nászajándékok legjobban beszerezhetők

Waldmann Mór
üveg-, porcellán- és lámpa-raktárában
Nagyvárad, Szt. László-tér (Fekete-sas épületében).

D u s v á l a s z t é k :

Étkező készletekben	6 frttól feljebb.	Díszes vizes készlet	1,50 frttól feljebb.
Kávés	3 » »	Boros készlet tálcával	1. » »
Teás	3,50 » »	Asztali lámpa felszerelve	0,75 » »
Csemege	1,50 » »	Függő lámpák	3. » »

China- és alpacca-ezüst disztárgyak, Berndorf evő-eszközök eredeti gyári árban. *Villamos csillárok* mélyen leszállított áron.

Videki megrendelések 20 forint összegben bérmentve szállítanak

Szigoruan szabott árak és pontos kiszolgálás.

Egyedüli szakszerű világítási üzlet és javító-műhely.

Kizárólag Dittmar R.-féle lámpák raktára.

Villamos- és gázvilágítás-berendezési vállalat.

Finom, szolid és izléses áruk

a karácsony alkalmából

rendkívül mérsékelt árban szerezhethők be

Mezey Sándor, uri-, női-divat, fehérnemű- és finom gyermek-ruha üzletében.
Nagyvárad, Szent László-tér, a „Sas“-szálloda épület.

Uraknak:	Hölgyek részére:
nyakkendő ujdonságok, fehérneműek, angol kalapok, harisnyák, keztyük stb.	bluz, jupon, pongyolák, piperecikkek.
Videki rendelések pontos eszközlése.	Ugyszintén gyermekruházati cikkek nagy raktára.
	Ösmert személyiségeknek választék küldetik.

Karácsonyi és ujévi ajándékoknak alkalmas tárgyak

leszállított árban u. m.

kézimunkában kezdett és kész dolgok, női blousok, gyermekruhák, női és gyermek kötények, harisnyák és zsebkendők, női selyem schaalok
Nagy választékban kaphatók

EISLER BERTALAN

kézimunka-, gyermekruha-, divat- és rövidáru üzletében

NAGYVÁRADON, Olaszi, Fő-utca, Kádár János fűszerüzlete mellett.

Mindenki érdeke

— karácsonyi és ujévi —

==== bevásárlásait ====

Wallerstein Fülöp Fiai ezégnél Nagyvárad,
Bémer-tér

eszközölni, hol

leltározás előtt minden elfogadható árban

— kézmű és női divatáru cikkek —

árusítatnak ki.

CZILLÉR IMRE nagy áruháza

ezuton értesíti n. é. vevőit és vevő közönségét, hogy a szokásos

Karácsonyi olcsó eladás

f. hó 12-től december hó 24-ig tart.

Mélyen leszállított árak mellett eladásra kerülnek a raktáron levő összes ruhaszövetek, mosó kelmék, selymek, blousok, kalapok, keztyük, fehéreneműek, szőnyegek, kézimunkák, szőrmeáruk és mindennemű pipere cikkek.

— Maradékok feltűnő olcsón —

Telefon: 232.

406.

Kiváló tisztelettel:

CZILLÉR IMRE,

Nagyáruháza,

Olaszi Fő-utca.